

TOVERITAR

Amerikan suomalaisien työväenlehtiä
TOVERITAR ilmestyy Astoriassa, Ore., joka
 distribut. The Western Workmen's Pub. Co:n
 kustantamana
TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
 1 vuosikerstä \$1.00, puoli vuotta 50c
CANADAAN
 1 vuosikerstä \$1.25, puoli vuotta 75c
SUOMEN
 1 vuosikerstä \$1.50, puoli vuotta 80c
TOVERITAR

BOX 99 ASTORIA, ORE.

TOVERITAR**(THE WOMAN COMRADE.)**

Organ of the Finnish Working Women in
 America, Published every Tuesday by The
 Western Workmen's Publishing Co.
 Advertising rates 50c per inch per insertion.
 Huoneisto sijaitsee 10nen ja Duane ka-
 rajen kulmassa. Puhelin 365.
 Ilmoitus hinta 50 senttiä tuumalta kerran.
 Vainailmoituksesta \$1.00 ensimmäiseltä tuu-
 malta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta ltlk.

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:
 One year \$1.00, 6 months 50c

IN CANADA:
 One year \$1.25, 6 months 75c

IN FOREIGN COUNTRIES:
 One year \$1.50, 6 months 80c

Entered as second-class matter July 18th,
 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
 under the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS:

Selma Jokela-McCone

1669 E 15th St., Portland, Ore.

Toverittaren tilaajaluettelo osottaa
 seuraavaa:

Uusia	136
Uudistuksia	72
Katkennut	175

LUOKKATAISTELU- ALUEELTA

FORT FRANCES, ONT.

Nyt se kesä "livahti käsistä" taas
 kuten ennenkin. Ihan nopeaan. Se on
 tämän lämpimän kesän niin lyhyt,
 ettei siitä ole juuri muuta kuin alku
 ja loppu. Ja vielä se paha viika, ettei
 se lämpösuuhdekaan ole oikein mielei-
 nen mieltäntuokseksi. Kesäkesä on ihan
 kuuma ja keuhkitaiva taas niin ylen
 kylmä, etteipä tuskin se "vanhaama"

vedä vertoja talven kylmyydessä.

Uskaltavat ne jäykät suomalaiset
 silti aseutua Canadian korpiin uutis-
 viljelijöiksi. Tällekin ympäröidille o-
 vat viime aikoina yhä enemmän ru-
 venneet ottamaan "homestead"-maita,
 ajatuksella saada maasta toimeentu-
 lon — joskus.

Yksi ja toinen kyllästyy kompan-
 nian orjuutekseen, ja jos sattuu ole-
 maan ihemman säästöjä, ajattelevat,
 että kannon kääntäminen ja suon
 perkaaminen on sen verran vapaam-
 paa, ettei aina "paasi" ole takana ho-
 puttamassa. Nyt viimeksi tuon ajat-
 tuksen omaksuivat toverit, Arvid ja
 Mandi Löyönen, kun ostivat maan
 tästä läheiseltä "kontriltä". Onnitte-
 len puolestani heidän yritystään, to-
 ivoen että he siellä menestyisivät!

Useat sanovat, että kaksi on pa-
 haaa, olla komppanian työssä ja olla
 myös uutisviljelijänä näin kylmällä
 perukalla, metsissä, joihin on tuskin
 muuta kuin hantut. Kumpi paha
 sitten on parempi, sen tietävät, jotka
 ovat molempia kokeneet.

Tässä on suuri paperiteollisuus-
 paikka. Minn- & Ont. Power Paper
 Mill Comp. paperimyllyjä on tässä
 molemmiin puolin jokea, joka on Can-
 adan ja Yhdysvaltain rajana. Nyt on
 ollut rakenteilla uusi paperimylly,
 johon on tarvinnut enemmän työläi-
 siä. (Se on N. joen toisella puolel-
 Int'l Falls'issa.) Komppania on Int'l
 Fallsiin rakennuttanut jonkun kyn-
 menisen työläisten asuttoluonetta. Siellä
 on puutyöläisinä enimmäkseen
 ollut suomalaisia. Joku osa myös
 paperimyllyssä. Tämän Canadian
 puolen suomalaiset miehet työskente-
 levät sahamylyissä, (joita on parik-
 kin) lukuunottamatta joitakin, jotka
 saavat toimeentulonsa työstään pa-
 perimyllykompanjalta.

Talviaikoina useimmat menevät
 metsiin "kämpille", kun sahamylyt
 eivät ole yli vuoden käynnissä. Palkkasuhteet ovat olleet vähän pa-
 remmat entisestään, mutta verrattuna
 siihen viimeaikaiseen tavarainhin-
 tojen kohoamiseen, voi sanoa, ettei
 palkkataso ole edes sitä mitä se on
 ennenkin ollut, aikana, jolloin tava-
 ran hinta ei ollut niin korkea kuin
 nykyään.

Tyttöohmiset täällä eivät ota pysy-
 äkseen, (tarkoitin kansalaisia) en
 tiedä mikä henee syyntä. On täällä
 kuulemani mukaan palikat ainakin yh-

kapitalistien sodissa. Välttää van-
 ikäänkin jokainen työmies olisi va-
 paa tekemään kuinka tykkää tässä
 asiassa.

Minusta on näyttänyt siltä siltä
 saakka kun tämä maailman sota alkoi,
 että työläisillä ei ole valitsemisen
 varaa, että heidän on tapeltava
 kapitalistien sodissa ainakin vielä
 nykyhetkellä, tahtovat he tai ei.

Ei edes Sakan sosialidemokratia
 (ja olen aina kuullut väittävän, että
 se on tai oli voimakkain, parhaiden
 järjestysten maailmassa) kyennyt
 sotaa estämään, vaikka olen varma
 siitä, että sielläkin alussa jotain sel-
 laista yritettiin.

Ei kyennyt Englannin työväestö
 valitsemaan tahtovako tapella tai ei.
 Ei myöskään Irlannin työväestö voi-
 nut kieltäytyä tappelemasta, joskin
 se, ollen siihen varustautuneena, valitsi
 toisen kahdesta pahasta ja tappe-
 li omalla kunnallaan omien oikeuk-
 siensa puolesta.

Ei edes Venäjän vallankumous ky-
 ennnyt sotaa lopettamaan eikä edes
 sen kautta työläiset voineet kieltäytyä
 taistelemasta kapitalistien so-
 dassa.

Eikä myöskään tämän maan työläi-
 sillä ole valitsemisen varaa. Jos ei-
 vät mene suosiota tappelemaan, niin
 pannaan pakolla. Eikä tämän maan
 hallitus enemmän kuin yhdenkään
 toisen maan hallitus, tule sallimaan
 minkäänlaista vastarintaa eikä jar-
 nustusta sotatoimenpiteensä toteut-
 misessa. Hallitukset ovat vielä ot-
 tautuneet voimakkaammiksi rauhan
 aatteen ajajia ja jälkimäisten täytyy
 alistua.

Miten on osa heistä suhtautunut
 asemaan Europan maissa? Ovatko
 he yhtäkkiä unhottaneet entiset va-
 kaumukensa ja tulleet kiikko "isän-
 maalliseksi" rhyhtyessään kannatta-
 maan hallitustensa sotatoimenpiteitä

tä korkeat, kuin suurkaupungeissa tal-
 isomilla patikkakunnilla, mutta siinä
 mahtaneen olla sitten joku muu syy.

Tuossa tulee mieleeni eräs asia,
 josta en alvan maita jättää mainit-
 sematta. Se on siksi yleisesti täällä
 tiettä ja tunnettua, etten sillä eri-
 koemmin luule ketään persoonallise-
 sti enkä yksityisesti loukkaavan,
 jos mainitsen sitä.

Se "kortti-piru", näkkääs' on men-
 nyt kovin pahasti täkäläisten mies-
 puolisten toverien vertin, niin pahas-
 tetta, että se "kämpäys" on nyt kuule-
 mma kaikkein tärkeimpänä ajan-
 viettona. Jos muuhun parempaan
 toimintaan olisi sellainen halu ja
 innostus, niin jopa ilmeitä aikaan-
 saataisi. Mutta kun on osastolla
 kokous tai muuta toimintaa, ei mi-
 tenkään saa tulemaan, vaikka kutsu-
 korttien kanssa pyydettäisi Samasta
 asiasta joku puhua tv. Katainen viime-
 sisissä ohjelma-iltamissa ja kehotti
 jättämään pois tuon paheksuttavan
 tavan, jonka kansalaisemme ovat ot-
 taaneet. Ihmettelen, miten henkilöt,
 jotka kuuluvat sos. puolueeseen, tai
 ainakin kannattavat ja ajattelevat
 sosialistiseen tapaan, voivat niin vä-
 hän välittää puoluehenkilöiden kun-
 niasta, että ovat ensimmäisinä sellai-
 sissa hommissa, jota nyt sosialistit
 kaikkein vähemmän suosivat. Van-
 hoilliset ovat kyllin kärkeviä joka
 tilaisuudessa sanomaan, että niinhän
 ne sosialistit huutavat maailmanpa-
 rantamista, mutta eivät he omalta
 kohdaltaan sitä näy parantavan. Ja
 vaikka ei ottaisi huomioon asian aat-
 teellista puolta, olisi siitä ainakin se
 aineellinen etu, ettei miesten, jotka
 koko kesän ovat viimeeseen hikeen
 asti töitä pukanneet, tarvitsisi syksy-
 syisin niin aivan heti sahamylyjen
 seisottamisen jäljestä metsäkämpille
 lähteä. Voisi sitä jonkun viikon edes
 huoota kesäisen työ-aajan perästä.
 Mutta kun joka tiin ylijäämä vie-
 dään kiireimmiten "kämpä-ruumaan",
 ei ole suurtaakaan mahdollisuutta ot-
 taan sitä "hyvää aikaa". Se siitä.

Kai tämä jo riittää toistaiseksi.
 Toverillisilla tervehdyksillä.

H. M

JERSEY CITY, N. J.

Kuulkaahan Jersey Cityn sekä
 kaikki naapuriosastojen suomalaiset:
 Se on nyt sillä tavalla, että olisi

ja johtamaan maansa sisäisiä asioita?
 Sellainen otaksuma minusta ei tunnu
 luonnolliselta. Mutta asialla on toi-
 nenkin puoli, joka minusta tuntuu
 enemmän luonnolliselta. Se on tämä.
 Oll valittava kahdesta pahasta: joko
 järkköäntämötin vastarinnan aja-
 lina tulla kokonaan poispyyhkäilyksi
 (ainakin pirkiksi ajoksi kaikista val-
 tuuskavallasta yhteiskunnallisten as-
 iain kulkukaan), tai tehtävä kompro-
 missi hallituksen kanssa ja säilyttää
 sen mitä säilytettävissä on ja jos
 mahdollista vallata enemmän valtaa,
 että voi sodan kestäessä tehdä jotain
 kansainhuolemista. **työläistoverien**
 kärsimysten lieventämiseksi ja sodan
 päätyttyä olla vallassa tehdäkseen
 kaikkensa asioiden parhaiden päin
 järjestämisessä ja että se voitaisiin
 tehdä mahdollisimman pian. Minusta
 nähdén on tämä Europan tove-
 rien toimenpide **poliittista toimintaa**.

Se on vaan minun mielipiteeni
 asiasta, eikä tabdo sitä kelleen vä-
 kisin tyrkyttää. Työläisjoukkojen yh-
 teisessä ratkaistavaksi jääpi se, mi-
 ten voidaan työläistoverien hyvin-
 voimien eteen parhaiten taistella ny-
 kyäikään. Joko jyrkän vastarinnan
 kannattajina menemällä ylivaltaa va-
 rustamalla pyövellävalle, valko säi-
 lyttämällä sen mitä säilytettävissä
 on ja kompromissilla valtamahdin
 kanssa siten, että voidaan tehdä mit-
 tä on mahdollista tehdä työläistove-
 rien kärsimysten lieventämiseksi nyt
 ja tästä edespäin.

Koska en tiedä kuinka pitkälti mi-
 nulla elämänpäivä riittää, niin tun-
 nustan tässä pikku synniin. En tosin
 itse pidä siitä syntinä, mutta tiedän
 joidenkin toisten pitävän sen syntinä.
 Minä näet äänestin sen vähem-
 mistöraportin puolesta kansalliskoko-
 uksemme jälkeen. Mieheni kyllä
 koetti minulle silloin puhua uskollisuudesta
 puolueen enemmistöpäätök-

paras aika ruyeta ajattelemaan mi-
 tenkä voisi hiukan pienentää meno-
 ja, että jäisi toiseen pääkkaroon. Sillä
 osastomme ompeluseura toimi suur-
 ret myyjäiset marraskuun alussa ja
 sinne ei tietenkään kukaan tyhjällä
 kukkarolla lähde. Ompeluseura on
 koko kesän ahkerasti valmistellut
 kauniita arvokkaita käsitöitä. Olen
 kuullut sanottavan, että ne tulee lyö-
 mään rekordiä karkista entisistä
 myyjäisistä, mitä täällä on ollut.

Kylläpä kuka hyvänsä toivoisi ole-
 vansa se, jota onni potkisi, sillä
 kallisarvoisella hopea-kahvisetitillä, jo-
 ka siellä on voitettavissa kaikkien
 muitten arvokkaiten esineitten mu-
 kaana. Tietenkään ei sieltä kukaan
 pois jää, jolla vaan suinkin on mah-
 dollisuus sinne saapua. Ohjelmakin
 siellä tulee olemaan arvokasta ja si-
 tä kyllä ajoissa ilmoitetaan Raivaus-
 jassu.

Täällä oli ihanneliiton perustava
 kokous 2 p:nä syyskuuta. Ja oppi-
 lalita ilmoittautui jo kokonaista 19.
 Opettajaksi valittiin New Yorkista
 toveritar Ellen Nurmil, sekä apopetta-
 jaksi Emmi Nykäsenoja ja Pekka
 Montonen. Koulu pidetään joka sun-
 nuntai aamupäivällä. Sinne voi vielä
 jälleenkinkin, vaikka koulu onkin jo
 alkanut toimintansa, lapset sisään
 kirjoittaa itsensä, joilla ei ollut tilai-
 suutta aiussa yhtyä.

Toiminta täällä on ollut vilkasta
 ja sitä myös todistan sekä seikka,
 kun jäsenlukumme kasvaa. Se on
 aivan pienessä ajassa kohonnut 60
 jäsenestä 100-lukueksi, mutta pal-
 jon on täällä vielä semmoisia, jotka
 tietämättömyydessään pitävät itsensä
 pikkupovareina ja sotivat kaikkia
 järjestyneitten työläisten pyrintöjä
 vastaan. Näytelmäseuran johtajaksi
 osastomme valitsi toveritar Salmi
 Mäen. Toivottavasti tulemme hänen
 johdollaan saamaan kappaleita näyt-
 tämölle.

Kylmä tuuli jo täälläkin puhalttaa
 uhkaavasti, synkistään monen työläi-
 sään mielen. Melkein kaikille työläi-
 sille kylmä on tunnettu vieras. Ko-
 dissa talven ajalla. Etenkä nyt, kun
 kaikki polttoaineet ovat huikkeissa
 hinnossa, muista elinkustannuksista
 puhumattakaan. Kyllä se todella pa-
 nee ajattelemaan, kuinka vielä kah-
 denneläkymennellä vuosisadalla
 eletään raakalais-elämää. Kodeista
 riistetään terveet, nuoret miehet, mo-

siä kohtaan, mutta minä en siitä
 enemmistöraportista tykännyt ja ha-
 lusin pudistaa nyrkkiä taskussa ää-
 nentämällä vähemmistöraporttia, vaik-
 kakaan ei sekään mielestäni ollut
 täydellinen, vaan kaukana siitä. Ja
 nyt kun puolue yleisääneystyksellä hy-
 väkysi saboteesin ja poliittisvastaisen
 toiminnan, pyyhkimällä pois perus-
 tuksista toisen luvun kuudennen py-
 kälän, niin tunnen tyytyväisyyttä
 siitä, että olen alunperin pudistanut
 nyrkkiä taskuun.

Tiedän kyllä, että moni, joka tuon
 pykälän poistamista äänesti, ei tar-
 kottanut hyväksyä saboteesia ja po-
 liittisvastaista toimintaa, mutta hal-
 litus ei katso siitä mitään äänestäjät
 henevät tarkottaneet. Se pitää kiinni
 vaan näkyvistä todistuskappaleista.
 Ja kun väkivaltainen tekeminen kielto
 on peruutettu, niin mitä muuta voi-
 daan sen tulkitta tarkottavan kuin
 sitä, että sille on annettu hyväksy-
 minen ja kannatus.

Sanottanee, että minä en ymmär-
 rä työväenluokan taistelutarkoitus,
 kun en itse koskaan ole ollut taistelussa.
 Tiedän että useat puolustavat sabo-
 teesia tehosiina taisteluseuna talou-
 dellisessa taistelussa kapitalisteja
 vastaan. En lähdekään väittämään,
 että olen auktoriteetti siinä asiassa.
 Vieläpä tunnen myötötuntoa kaikkia
 työväen todellisia taisteluita kohtaan.
 taistelutiipa ne sitten minkä järjes-
 ton nimessä tahansa, mutta siitä huol-
 matta en voi uskoa, että tyhmit
 teot ovat mikskään hyödyksi työ-
 läisille. Esimerkiksi seuraavanlaiset:

Erällä hedelmäviljelyssuudulla he-
 delmien poimijat tekivät lakon
 kolme kertaa ja joka kerta saivat
 niitä vaativat, sillä hedelmät tietysti
 täytyy saada korjatuksi. Lopuksi sai-
 vat työläiset — jos en väärin muista
 — kuusi dollaria kuuden tunnin työ-
 stä päivässä. Mutta tämä ei vielä
 näitä "luokkataistelijoita" tyydyttä-

KAHVI- JUUTUJA

Huolimatta siitä, että olen kiitesti
 koettanut pysytellä "teestissään", niin
 en voi pitkä ajatusmasiinaani "work-
 kimasta". Ja kun Sefa Lepistö vielä
 alhoi väikkäänä sitä "kotima"-
 asiaa, niin en voi sitä nyt enään sil-
 lensä jättää.

Sattui ihalla käteeni New York
 Cellin sunnuntai-aikasilmi, jossa oli
 useita vastauksia Joshua Wanhopen
 kirjoitukseksi: "Onko työläisellä ma-
 ta minkä puolesta taistella". Lään
 tuo vastaus. Tänä aamuna etsin
 kirjoituksen, johon vastaukset olivat
 kirjoitetut, län sen huolellisesti ja
 sitten taas län vastaukset. Tein sen
 havaituon, että Wanhopen myöntää
 ettei työläisillä ole maata ja hänen
 vastaväittäjensä väittävät aivan za-
 maa. Mutta Wanhope on sitä mieltä,
 että kyllä sentään joskus täytyy työ-
 läisekin taistella, jotavastoin hänen
 vastustajansa sen otaksunan perus-
 teolla, että Wanhope tarkoittaa, että
 työläisten velvollisuus on joskus taist-
 tella kapitalistien sodissa, väittävä
 että työläisillä ei ole mitään pinses-
 tällaisessa touhussa. Jopa eräs
 väittäjä vaatii Wanhopen erottamista
 Cellin toimuksesta, tuon "puolueer-
 koksen" perusteella, että oikein teo-
 sa kannattaa ajatuksen vapautta.

Minä en ollenkaan halua kajoa
 tuohon väittelyyn. Mielestäni se on
 väittelyä, jossa ei päästä koskaan
 selvytyteen. Mikä minua tässä enim-
 mään kiinnostaa on se, että väittelys-
 sä ei oteta sitä lainkaan huomioon
 onko työläisillä valitsemisen varaa,
 josko tappelevat tai eivät tappele